

Idemque diviserunt naturam hominis in animum et corpus.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Hoc positum in Phaedro a Platone probavit Epicurus sensitque in omni disputatione id fieri oportere. Est, ut dicis, inquit; Quarum cum una sit, qua mores conformari putantur, differo eam partem, quae quasi stirps est huius quaestionis. Duo Reges: constructio interrete. Equidem soleo etiam quod uno Graeci, si aliter non possum, idem pluribus verbis exponere. In qua si nihil est praeter rationem, sit in una virtute finis bonorum; Et tamen tantis vectigalibus ad liberalitatem utens etiam sine hac Pyladea amicitia multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies.

Ergo instituto veterum, quo etiam Stoici utuntur, hinc capiamus exordium. Cur tantas regiones barbarorum pedibus obiit, tot maria transmisit? Quid ergo dubitamus, quin, si non dolere voluptas sit summa, non esse in voluptate dolor sit maximus? Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Quia, cum a Zenone, inquam, hoc magnifice tamquam ex oraculo editur: Virtus ad beate vivendum se ipsa contenta spa est, et Quare? Quae cum dixisset paulumque institisset, Quid est? Hanc quoque iucunditatem, si vis, transfer in animum; -, sed ut hoc iudicemus, non esse in iis partem maximam positam beate aut secus vivendi. Aut haec tibi, Torquate, sunt vituperanda aut patrocinium voluptatis repudiandum. Nec vero sum nescius esse utilitatem in historia, non modo voluptatem. Causa autem fuit huc veniendi ut quosdam hinc libros promerem. Potius ergo illa dicantur: turpe esse, viri non esse debilitari dolore, frangi, succumbere.

Duarum enim vitarum nobis erunt instituta capienda. Quare istam quoque aggredere tractatam praesertim et ab aliis et a te ipso saepe, ut tibi deesse non possit oratio. Quid tanto concursu honestissimorum studiorum, tanto virtutum comitatu, si ea nullam ad aliam rem nisi ad voluptatem conquiruntur? Sextilio Rufo, cum is rem ad amicos ita deferret, se esse heredem Q.

Iam quae corporis sunt, ea nec auctoritatem cum animi partibus, comparandam et cognitionem habent faciliorem. ALIO MODO. Facile est hoc cernere in primis puerorum aetatulis. Quaeque de virtutibus dicta sunt, quem ad modum eae semper voluptatibus inhaerent, eadem de amicitia dicenda sunt.

Duarum enim vitarum nobis erunt instituta capienda.

Aufidio, praetorio, erudito homine, oculis capto, saepe audiebam, cum se P363 lucis magis quam utilitatis desiderio moveri diceret. Dat enim id nobis solitudo, quod si qui deus diceret, numquam putarem me in Academia tamquam philosophum disputaturum. Aliena dixit in physicis nec ea ipsa, quae tibi probarentur; Hoc etsi multimodis reprehendi potest, tamen accipio, quod dant. Pudebit te, inquam, illius tabulae, quam Cleanthes sane commode verbis depingere solebat. Iam doloris medicamenta illa Epicurea tamquam de narthecio proment: Si gravis, brevis; Cum enim fertur quasi torrens oratio, quamvis multa cuiusque modi rapiat, nihil tamen teneas, nihil apprehendas, nusquam orationem rapidam coerceas. Nullus est igitur cuiusquam dies natalis.

Te ipsum, dignissimum maioribus tuis, voluptasne induxit, ut adolescentulus eriperes P. Illa enim, quae sunt a nobis bona corporis numerata, complent ea quidem beatissimam vitam, sed ita, ut sine illis possit beata vita existere. Primum in nostrane potestate est, quid meminerimus? Hoc loco tenere se Triarius non potuit. Possumusne ergo in vita summum bonum dicere, cum id ne in cena quidem posse videamur? Nam USD644 quibus rebus efficiuntur voluptates, eae non sunt in potestate sapientis.

Ex quo, id quod omnes expetunt, beate vivendi ratio inveniri et comparari potest. At cum tuis cum disseras, multa sunt audienda etiam de obscenis voluptatibus, de quibus ab Epicuro saepissime dicitur. Mihi quidem Antiochum, quem audis, satis belle videris attendere. Vide, ne magis, inquam, tuum fuerit, cum re idem tibi, quod mihi, videretur, non nova te rebus nomina inponere. Ipse enim Metrodorus, paene alter Epicurus, beatum esse describit his fere verbis: cum corpus bene constitutum sit et sit exploratum ita futurum. Quem quidem vos, cum improbis poenam proponitis, inpetibilem facitis, cum sapientem semper boni plus habere vultis, tolerabilem. Dat enim intervalla et relaxat. Non enim iam stirpis bonum quaeret, sed animalis. Nam Metrodorum non puto ipsum professum, sed, cum appellaretur ab Epicuro, repudiare tantum beneficium noluisse; Quae hic rei publicae vulnera inponebat, eadem ille sanabat. Ut nemo dubitet, eorum omnia officia quo spectare, quid sequi, quid fugere debeant? Ea, quae dialectici nunc tradunt et docent, nonne ab illis instituta sunt aut inventa sunt? Nam illud quidem adduci vix possum, ut ea, quae senserit ille, tibi non vera videantur. Quis enim est, qui non videat haec esse in natura rerum tria? Huic mori optimum esse propter desperationem sapientiae, illi propter spem vivere. Si sapiens, ne tum quidem miser, cum ab Oroete, praetore Darei, in crucem actus est.

Sic exclusis sentiis reliquorum cum praeterea nulla esse possit, haec antiquorum valeat necesse est. Videmus igitur ut conquiescere ne infantes quidem possint. In ipsa enim parum magna vis inest, ut quam optime se habere possit, si nulla cultura adhibeatur. Pompeius in foedere Numantino infitendo fuit, nec vero omnia timente, sed primum qui animi conscientiam non curet, quam scilicet comprimere nihil est negotii. Tecum optime, deinde etiam cum mediocri amico. Quae sunt igitur communia vobis cum antiquis, iis sic utamur quasi concessis; Piso igitur hoc modo, vir optimus tuique, ut scis, amantissimus. Non quam nostram quidem, inquit Pomponius iocans; Tum ille: Tu autem cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest.

Sit, inquam, tam facilis, quam vultis, comparatio voluptatis, quid de dolore dicemus? Bonum patria: miserum exilium. Atqui perspicuum est hominem e corpore animoque constare, cum primae sint animi partes, secundae corporis. Nec enim, dum metuit, iustus est, et certe, si metuere destiterit, non erit; Potius ergo illa dicantur: turpe esse, viri non esse debilitari dolore, frangi, succumbere. Sed finge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Si quidem, inquit, tollerem, sed relinquo. Omnis sermo elegans sumi potest, tum varietas est tanta artium, ut nemo sine eo instrumento ad ullam rem illustriorem satis ornatus possit accedere. Non enim in selectione virtus ponenda erat, ut id ipsum, quod erat bonorum ultimum, aliud aliquid acquireret. Ne tum quidem te respicies et cogitabis sibi quemque natum esse et suis voluptatibus? Quaerimus enim finem bonorum.

Quis animo aequo videt eum, quem impure ac flagitiose putet vivere? Nescio quo modo praetervolvit oratio. Ita cum ea volunt retinere, quae superiori sententiae conveniunt, in Aristonem incidunt; Nam, ut saepe iam dixi, in infirma aetate inbecillaque mente vis naturae quasi per caliginem cernitur; Huius ego nunc auctoritatem sequens idem faciam.

Quid tibi, Torquate, quid huic Triario litterae, quid historiae cognitioque rerum, quid poetarum evolutio, quid tanta tot versuum memoria voluptatis affert? Itaque non discedit ab eorum curatione, quibus praeposita vitam omnem debet gubernare, ut mirari satis istorum inconstantiam non possim. Sed haec nihil sane ad rem; Illud non continuo, ut aequae incontentae. Immo alio genere; Nihil opus est exemplis hoc facere longius. Nihilne est in his rebus, quod dignum libero aut indignum esse ducamus? Ut proverbia non nulla veriora sint quam vestra dogmata. Cum autem in quo sapienter dicimus, id a primo rectissime dicitur. Neque solum ea communia, verum etiam paria esse dixerunt.

An quod ita callida est, ut optime possit architectari voluptates? Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant et quasi desperata cognitione certi id sequi volunt, quodcumque veri simile videatur. Manebit ergo amicitia tam diu, quam diu sequetur utilitas, et, si utilitas amicitiam constituet, tollet eadem. Num igitur dubium est, quin, si in re ipsa nihil peccatur a superioribus, verbis illi commodius utantur? Causa autem fuit huc veniendi ut quosdam hinc libros promerem. Itaque ne iustitiam quidem recte quis dixerit per se ipsam optabilem, sed quia iucunditatis vel plurimum afferat.

Et si in ipsa gubernatione neglegentia est navis eversa, maius est peccatum in auro quam in palea. Roges enim Aristonem, bonane ei videantur haec: vacuitas doloris, divitiae, valitudo; Et summatim quidem haec erant de corpore animoque dicenda, quibus quasi informatum est quid hominis natura postulet. At, si voluptas esset bonum, desideraret. Incommoda autem et commoda-ita enim estmata et dustmata appello- communia esse voluerunt, paria noluerunt. Sed in rebus apertissimis nimium longi sumus. Omnis enim est natura diligens sui.

Illi enim inter se dissentiunt.

Quacumque enim ingredimur, in aliqua historia vestigium ponimus. Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Non quaero, quid dicat, sed quid convenienter possit rationi et sententiae suae dicere. Non quaeritur autem quid naturae tuae consentaneum sit, sed quid disciplinae. Sed ego in hoc resisto; Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; Superiores tres erant, quae esse possent, quarum est una sola defensa, eaque vehementer. Aliis esse maiora, illud dubium, ad id, quod summum bonum dicitis, ecquaenam possit fieri accessio. Partim cursu et peragratione laetantur, congregatione aliae coetum quodam modo civitatis imitantur; Scaevola tribunus plebis ferret ad plebem vellente de ea re quaeri. Quae duo sunt, unum facit. Est autem a te semper dictum nec gaudere quemquam nisi propter corpus nec dolere. Ille vero, si insipiens-quo certe, quoniam tyrannus -, numquam beatus; Quia nec honesto quicquam honestius nec turpi turpius. De quibus cupio scire quid sentias.

Nihil illinc huc pervenit. Sin aliud quid voles, postea. Est enim effectrix multarum et magnarum voluptatum. Huic ego, si negaret quicquam interesse ad beate vivendum quali uteretur victu, concederem, laudarem etiam; Nam et complectitur verbis, quod vult, et dicit plane, quod intellegam; Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant et quasi desperata cognitione certi id sequi volunt, quodcumque veri simile videatur. Bona autem corporis huic sunt, quod posterius posui, similia. Haec igitur Epicuri non probo, inquam.

Est enim tanti philosophi tamque nobilis audacter sua decreta defendere.

Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur. Stoici autem, quod finem bonorum in una virtute ponunt, similes sunt illorum; Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperari. Sed erat aequius Triarium aliquid de dissensione nostra iudicare. Restant Stoici, qui cum a Peripateticis et Academicis omnia transtulissent, nominibus aliis easdem res secuti sunt. Reperiam multos, vel innumerabilis potius, non tam curiosos nec tam molestos, quam vos estis, quibus, quid velim, facile persuadeam. Nec hoc ille non vidit, sed verborum magnificentia est et gloria delectatus. Ergo in utroque exercebantur, eaque disciplina effecit tantam illorum utroque in genere dicendi copiam. In omni enim arte vel studio vel quavis scientia vel in ipsa virtute optimum quidque rarissimum est. Quaesita enim

virtus est, non quae relinqueret naturam, sed quae tueretur.

Haec qui audierit, ut ridere non curet, discedet tamen nihilo firmior ad dolorem ferendum, quam venerat. Tanti autem aderant vesicae et torminum morbi, ut nihil ad eorum magnitudinem posset accedere. Ac tamen, ne cui loco non videatur esse responsum, pauca etiam nunc dicam ad reliquam orationem tuam. Quare si potest esse beatus is, qui est in asperis reiciendis rebus, potest is quoque esse. Quo plebiscito decreta a senatu est consuli quaestio Cn. Qui igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficisci, in alia summum bonum ponere? Multa sunt dicta ab antiquis de contemnendis ac despiciendis rebus humanis; Dolere malum est: in crucem qui agitur, beatus esse non potest. Fatebuntur Stoici haec omnia dicta esse praeclare, neque eam causam Zenoni desciscendi fuisse. ALIO MODO. Itaque nostrum est-quod nostrum dico, artis est-ad ea principia, quae accepimus.

Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur? Si de re disceptari oportet, nulla mihi tecum, Cato, potest esse dissensio. Quae cum essent dicta, discessimus. Summum enī bonum exposuit vacuitatem doloris; Qui autem esse poteris, nisi te amor ipse ceperit? Sunt autem, qui dicant foedus esse quoddam sapientium, ut ne minus amicos quam se ipsos diligant. Placet igitur tibi, Cato, cum res sumpseris non concessas, ex illis efficere, quod velis? Aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere?

Sed non sunt in eo genere tantae commoditates corporis tamque productae temporibus tamque multae. Nam his libris eum malo quam reliquo ornatu villae delectari. theatre Istam voluptatem perpetuam quis potest praestare sapienti? Invidiosum nomen est, infame, suspectum. Sed id ne cogitari quidem potest quale sit, ut non repugnet ipsum sibi. Negabat igitur ullam esse artem, quae ipsa a se proficisceretur; Intellegi quidem, ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia propter voluptatem, nos amemus; Habent enim et bene longam et satis litigiosam disputationem. Addebat etiam se in legem Voconiam iuratum contra eam facere non audere, nisi aliter amicis videretur. Erit enim instructus ad mortem contemnendam, ad exilium, ad ipsum etiam dolorem.

Num igitur utiliore tibi hunc Triarium putas esse posse, quam si tua sint Puteolis granaria? Theophrastum tamen adhibeamus ad pleraque, dum modo plus in virtute teneamus, quam ille tenuit, firmitatis et roboris. Roges enim Aristonem, bonane ei videantur haec: vacuitas doloris, divitiae, valitudo; Quae cum essent dicta, finem fecimus et ambulandi et disputandi. Ut enim, inquit, gubernator aequae peccat, si palearum navem evertit et si auri, item aequae peccat, qui parentem et qui servum iniuria verberat. Sed quoniam et advesperascit et mihi ad villam revertendum est, nunc quidem hactenus; Hoc loco discipulos quaerere videtur, ut, qui asoti esse velint, philosophi ante fiant. Quid enim de amicitia statueris utilitatis causa expetenda vides. Servari enim iustitia nisi a forti viro, nisi a sapiente non potest. Audio equidem philosophi vocem, Epicure, sed quid tibi dicendum sit oblitus es.